

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ O NAŠEM TEOLOGU IVANU STOJKOVIĆU DE RAGUSIO (1390/95–1443) U DUBROVNIKU OD 26. DO 28. SVIBNJA 1983.

Hrvatska dominikanska provincija, zajedno s Institutom za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i s „Kršćanskom sadašnjošću” iz Zagreba, organizirala je međunarodni simpozij na uspomenu člana svoje zajednice hrvatskog teologa IVANA STOJKOVIĆA de Ragusio prigodom 550. godišnjice njegova djela TRACTATUS DE ECCLESIA, prvog traktata o Crkvi uopće.

Tom su prigodom Hrvatska dominikanska provincija i „Kršćanska sadašnjost” zajedno izdali „editio princeps” najvažnijeg Stojkovićevog djela *Tractatus de Ecclesia*. Dubrovčanin Ivan Stojković bijaše vrlo utjecajna osoba u povijesti Crkve (pa i općenito) u prvoj polovici 15. stoljeća. Bijaše profesor na Pariškom sveučilištu i predstavnik istog Sveučilišta kod pape Martina V, proslavljeni govornik i dinamični animator na Baselskom koncilu, čovjek izvanredno visoke izobrazbe i sposoban diplomat. Uspio je pokrenuti Istočnjake za ideju sjedinjenja i dovesti ih na sabor u Firenci. Imao je izvanrednu veliku ulogu u događajima Baselskog koncila i oko njega. Bijaše to vrlo nemirno vrijeme, vrijeme rascjepa i šizmi. U to je vrijeme Ivan Stojković naglašavao načela mira i jedinstva sveg kršćanskog svijeta. Upravo zato odlazi u Carigrad da bi organizirao ekumenski sabor. Tražio je načine kako bi „integrirao u Katoličku Crkvu bosanske kristijane”. Nastojao je naći rješenje husitskom problemu, itd. Njegovo znanstveno i općekulturno zanimanje bijaše vrlo opsežno, sve od biblijske hermeneutike do poznavanja islama koji je u to vrijeme prijetio Evropi. Između ostalog, stvorio je vrlo bogatu biblioteku s mnogim vrlo značajnim rukopisima koji su dobro došli humanistima 16. stoljeća.

Simpozij se održavao u prostorijama dominikanskog samostana u Dubrovniku u kojem je Ivan Stojković de Ragusio započeo svoj redovnički život i svoje studije. Simpozij je svečano otvorio provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Marino ZADRO. On je ukratko obrazložio održavanje simpozija i pozdravio sve prisutne i odsutne crkvene i građanske predstavnike. Simpoziju su prisustvovali predstavnici mnogih naših istaknutih kulturnih ustanova.

Radu simpozija predsjedao je dr. Adalbert REBIĆ, docent Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. On je pozvao goste da u svoje ime ili ime ustanove koju predstavljaju izreknu svoje pozdrave. Poslije toga slijedila su predavanja.

Na simpoziju je održano osam predavanja. Prvi su predavači pokušali ocrtati vrijeme u kojem je Stojković živio, drugi samu njegovu osobu i značenje a treći su prikazali njegova djela i najvažnije ideje koje su u tim djelima prisutne.

Tako je dr. Tomislav *Raukar*, profesor hrvatske povijesti na Sveučilištu u Zagrebu, prikazao *društveni razvoj u Hrvatskoj u 15. stoljeću*. Dr. Josip *Lučić*, znanstveni savjetnik Instituta za hrvatsku povijest u Zagrebu, osvjetlio je *ekonomsko-političke prilike Dubrovnika u Stojkovićevo vrijeme*, a prof. Miljenko *Foretić*, profesor na Institutu JAZU za hrvatsku povijest u Dubrovniku, ocrtao je *kulturno-znanstvene prilike Dubrovnika u 15. st.*

Slijedila su predavanja koja su pokušala oslikati Stojkovićev lik i prikazati ulogu koju je on vršio u svoje vrijeme. Najprije je prof. Ivica *Tomljenović* OP, profesor na Institutu za crkvenu povijest pri Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, iznio *priloge za Stojkovićevu biografiju*. Potom je o. dr. Guy *Bedouelle*, profesor crkvene povijesti na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu (Švicarska), na francuskom jeziku govorio o *značenju Ivana Stojkovića za onaj trenutak povijesti Crkve*. On je u predavanju pokazao kako je Stojković kao čovjek Crkve bio kontestiran, kao teolog prezren, a kao humanista vrlo proslavljen i poštivan. Franjevac o. dr. Ante *Bilokapić*, iz Zadra, iznio je što su sve *napisali Hrvati o Ivanu Stojkoviću*. Predavanje dr. Alojza *Krchnaka* (SR Njemačka) o *godini nastanka traktata DE ECCLESIA* ukratko je iznio prof. dr. Bonaventura Duda, budući da dotični predavač nije mogao doći na simpozij u Dubrovnik. Dominikanac o. dr. Mato *Lukač*, znanstveni istraživač u Comportement humaine Sveučilišta u Ženevi (Švicarska), iznio je svoja *psihološka zapažanja u vezi s bibliotekom i osobom Ivana Stojkovića*.

Uvečer prvog dana simpozija, svečano je javnosti predstavljena tek iz tiska izišla Stojkovićeva knjiga TRACTATUS DE ECCLESIA, „editio princeps”. Knjiga je tiskana u suradnji hrvatskih dominikanaca i „Kršćanske sadašnjosti” iz Zagreba, i to u nizu *Croatica christiana – fontes* kao 1. svezak. Knjigu su javnosti predstavili o. Marinko *Zadro* OP, provincijal hrvatskih dominikanaca, i prof. dr. Tomislav *Šagi-Bunić*, predsjednik TD „Kršćanska sadašnjost”. Poslije njih je dr. Franjo *Šanjek* govorio o znanstvenoj metodi kojom su se priredivači tog djela služili za objavljivanje djela. Kritičku recenziju teksta s bilješkama pripremili su Alois *Krchnak*, Franjo *Šanjek* i Marijan *Biškup*. Uvod u TRACTATUS DE ECCLESIA napisali su T. *Šagi-Bunić*, B. *Duda* i F. *Šanjek*.

Drugi dan simpozija, 27. svibnja, bio je posvećen osobi i djelu Ivana Stojkovića de Ragusio. Održana su slijedeća predavanja. Prof. dr. M.—H. *Vicaire*, umirovljeni profesor crkvene povijesti na Sveučilištu u Fribourgu (Švicarska) izložio je prisutnima *ulogu koju su imali dominikanci na crkvenom saboru u vrijeme Ivana Stojkovića*. Osvjetlio je ulogu nekih dominikanaca, među inima i ulogu Ivana de Ragusio, u vezi s nastojanjem oko sjedinjenja i obnove Crkve. Prof. dr. Yve *Congar* OP protumačio je *ulogu i mjesto Ivana Stojkovića u povijesti ekleziologije*. Zbog bolesti nije mogao prisustvovati simpoziju pa je njegovo predavanje na francuskom jeziku prisutnima pročitao o. Bedouelle. Prof. o. dr. Bonaventura *Duda* OFM, iz Zagreba, iznio je u svom predavanju *hermeneutska pravila* koja je izradio i njima se u tumačenju biblijskih tekstova služio Ivan Stojković. Dr. Aldo *Starić*, asistent na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, obradio je u svom predavanju *glavne elemente Stojkovićeve ekleziologije*. Prof. dr. Amedeo *Molnar*, profesor na Evangeličkom teološkom fakultetu u Pragu (ČSSR), prikazao je Stojkovićevo *interpretiranje husit-*

ske misli; prof. dr. Werner Krämer, profesor socijalne etike na Sveučilištu u Dortmundu (SR Njemačka), prikazao je Stojkovićevo zalaganje za obnovu crkvenih struktura a prof. dr. Josef Siegwart, profesor crkvene povijesti na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu (Švicarska), prikazao je *Stojkovićevo ulogu na sinodi u Paviji i u Sijeni*. Poslijepodnevni je rad završio predavanjem prof. dr. Tomislava Šagi-Bunića, profesora patrologije i kršć. književnosti i koncilskog teologa kardinala Šepera. On je govorio o *euharistiji i Crkvi u Stojkovićevo djelu „De communione sub utraque specie”*.

Uvečer su prisutni slušali koncert, Schubertovu misu, što su ga priredili dionici Dubrovačkog glazbenog zbora pod vodstvom dirigenta *Papandopula*.

Treći dan simpozija, 28. svibnja, najprije je dr. Josip Turčinović, profesor ekumenske teologije na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i direktor „Kršćanske sadašnjosti”, govorio o *Stojkovićevoj crkvenoj misiji u Carigradu i njegovoj viziji jedinstvene kršćanske Evrope*. Potom se razvila rasprava. Raspravljalo se o temama koje je nametnuo simpozij. S jedne strane dominirale su teme o vrednovanju Stojkovićevo djela, a s druge strane teme o dilemama onog vremena i o pokušajima njihovih rješavanja, kao što su npr. problem izbora između anarhije i tiranije (kako izići iz te dileme) kako u društvenim tako i u crkvenim događanjima. U ovom sklopu istaknuta je sadržajna definicija koncilijarizma, koji je vrlo kompleksna pojava. Bilo je i papa i papalista koji su podržavali „koncilijarističke” teze, kao što je bilo i koncilijarista koji su vidjeli izlaz u što čvršćem papinstvu. Postavljeno je i pitanje u kojoj je mjeri Stojković ujedno i humanist. Diskusija je bila vrlo stručna i plodna.

Sudionici simpozija – bilo ih je oko četrdeset i pet – izrazili su svoje zadovoljstvo s obzirom na kvalitetu simpozija. Bio je to jedan od rijetkih simpozija te vrste. Predavači su u svojim predavanjima iznijeli niz vrlo zanimljivih kulturno-društveno-ekonomsko-političkih elemenata života Dubrovnik u 15. stoljeću (Raukar, Lučić i Foretić), ispitali crkvene okolnosti koje su znatno utjecale na duh i djelo Ivana Stojkovića (Bedouelle, Vicaire i Congar) i obradili Stojkovićevo djelo TRACTATUS DE ECCLESIA i njegovo značenje u povijesti katoličke ekleziologije (Duda, Starić, Molnar, Krämer, Siegwart) i još neke druge njegove spise (Šagi-Bunić).

Nadamo se da ćemo uskoro dobiti u ruke Zbornik tih radova da bi preko takvog Zbornika i drugi mogli biti dionici ovog bogatstva spoznanja o osobi i djelu Ivana Stojkovića, jednog od najvećih naših teologa u povijesti kršćanstva.

Treba istaknuti da je među prisutnima (svi po redu znanstvenici – ponajviše teolozi) bilo deset stručnjaka teoloških i povijesnih znanosti iz inozemstva i nekoliko stručnjaka hrvatske povijesti s naših građanskih ustanova (fakulteti i Akademija JAZU). Tako je simpozij uspio imati međunarodni i strogo znanstveni karakter. Samo je poželjeti da takvih simpozija bude više u našoj crkvenoj sredini, ovdje u Hrvatskoj.

Adalbert REBIĆ